

2003. évi LXXX. törvény

a jogi segítségnyújtásról*

Annak érdekében, hogy létrejöhessen a szociálisan hátrányos helyzetben lévők számára egy olyan intézményrendszer, amelyben a támogatottak szakszerű jogi tanácsot és eljárási jogi képviselőt kaphatnak jogaik érvényesítése és jogvitáik megoldása során, az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

I. Rész

A JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS KERETÉBEN NYÚJTOTT TÁMOGATÁSOK ÉS IGÉNYBEVÉTELÜK FELTÉTELEI

I. Fejezet

A PEREN KÍVÜLI TÁMOGATÁSOK

A támogatás formái

1. § (1) Az állam a jogi segítségnyújtás keretében jogi segítő e törvény szerinti igénybevételének jogát biztosítja peren kívül (a továbbiakban e Fejezetben: támogatás) a támogatott személynek (a továbbiakban: fél).

(2) A jogi segítő a fél számára jogi tanácsot ad vagy beadványt, egyéb iratot készít (a továbbiakban: jogi szolgáltatás), amelynek jogszabályban meghatározott mértékű munkadíját és költségeit (a továbbiakban együtt: a jogi szolgáltatás díja) az állam a fél helyett a jogi segítő részére megfizeti vagy megelőlegezi.

(3) A jogi segítő óradíját a központi költségvetésről szóló törvényben az Országgyűlés állapítja meg úgy, hogy annak összege az előző évi összegnél nem lehet alacsonyabb.

2. § (1) Ha a fél a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján arra szerez jogosultságot, hogy helyette a jogi szolgáltatás díját az állam viseli (5. §), a jogi szolgáltatás igénybevétele a fél számára nem jár költségekkel.

(2) Ha a fél a jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján arra szerez jogosultságot, hogy helyette a jogi szolgáltatás díját az állam megelőlegezze (6. §), az előlegezett díjat a támogatás engedélyezéséről szóló határozatban megállapított határidőn belül kell az állam részére visszatérítenie. A visszatérítésre legfeljebb egyéves határidő biztosítható, e határidőn belül pedig a részletekben történő teljesítés is engedélyezhető.

* A törvényt az Országgyűlés a 2003. október 20-i ülésnapján fogadta el.

Tárgyi hatály

3. § (1) A támogatás abban az esetben biztosítható a félnek, ha

a) olyan jogvitában érintett, amellyel kapcsolatban a későbbiekben per lefolytatására kerülhet sor és a fél eljárási jogainak, kötelességeinek megismeréséhez jogi tanácsadásra vagy a későbbi perbeli jognyilatkozat megtétele érdekében beadvány készítésére van szükség,

b) peren kívül is lezárható jogvitában érintett és e felet a jogvita peren kívüli lezárásának lehetőségeiről indokolt tájékoztatni vagy részére olyan iratot készíteni, amely a jogvita lezárását szolgálja,

c) jogvita lezárását szolgáló peren kívüli közvetítésben vesz részt, és a közvetítést lezáró megállapodás aláírását megelőzően szükséges részére a jogi tanácsadás,

d) mindennapi megélhetését közvetlenül érintő kérdésben (így különösen lakhatással, munkajoggal összefüggő kérdések, közüzemi szolgáltatások igénybevétele) szükséges a jogról való tájékoztatás,

e) kötelezettséget keletkeztető közigazgatási eljárásban vesz részt, és a fél eljárási jogainak, kötelességeinek megismeréséhez jogi tanácsadásra vagy jognyilatkozat megtétele érdekében beadvány készítésére van szükség,

f) részére abban a kérdésben szükséges jogi tanácsadás, hogy jogainak védelme érdekében mely hatóságnál milyen típusú eljárást kell indítania, illetve ilyen eljárás kezdeményezése érdekében beadvány készítésére van szükség,

g) bűncselekmény sértettje, és a feljelentés megtételéhez, büntetőeljárásbeli jogainak megismeréséhez vagy a bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránti eljárás megindításához van szüksége jogi tanácsadásra vagy beadvány készítésére,

h) polgári vagy büntetőeljárásban rendkívüli jogorvoslati kérelem elkészítéséhez kér segítséget.

(2) Magyarországi lakóhellyel rendelkező személy ügyében jogi tanácsadásra akkor is sor kerülhet, ha az érintett bírósági vagy hatósági eljárás külföldön van folyamatban.

(3) Nem lehet támogatást nyújtani

a) szerződés készítésére, kivéve, ha a szerződést kötő felek közösen kérik a támogatást, és valamennyiük vonatkozásában fennállnak annak a feltételei,

b) jogi tanácsadásra a következő területeken:

1. pénzügyi intézet által folyósított kölcsön felvételének feltételei,

2. olyan jogügylet tárgyában, amelyben a jognyilatkozatot csak ügyvéd által ellenjegyzett okiratba vagy közjegyzői okiratba foglaltnak lehet tenni, kivéve, ha a jogügylet a fél és családja lakhatását szolgáló ingatlan elidegenítése vagy megterhelése,

c) alkotmányjogi panasszal kapcsolatban,

d) a magánszemély vállalkozási jellegű tevékenységével kapcsolatos ügyben,

e) társadalmi szervezet létrehozásával és működésével kapcsolatos ügyben,

f) vámügyekkel kapcsolatban.

Személyi hatály

4. § (1) Támogatásban részesíthető a fél, ha

a) magyar állampolgár;

b) Magyarország területén bejelentett lakóhellyel rendelkező vagy menekültügyi eljárásban részt vevő külföldi személy;

c) nem magyar állampolgár az államának a Magyar Köztársasággal kötött nemzetközi megállapodása vagy viszonyosság alapján;

d) az Európai Unió tagállamának állampolgára;

e) az Európai Unió kívüli államnak az Európai Unió tagállamában jogszerűen tartózkodó állampolgára.

(2) A viszonyosság fennállása tekintetében az igazságügy-miniszter nyilatkozata irányadó.

(3) E törvénynek az Európai Unió tagállamaira vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók Dániára.

Rászorultság

5. § (1) A jogi szolgáltatás díját a fél helyett az állam viseli, ha a fél rendelkezésre álló havi nettó jövedelme (munkabére, nyugdíja, egyéb rendszeres pénzbeli juttatása), nem haladja meg a munkaviszony alapján megállapított öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét (a továbbiakban: nyugdíjminimum), vagyona pedig — a 9. §-ban foglaltak figyelembevételével — nincs.

(2) Jövedelmi és vagyoni helyzetére tekintet nélkül rászorultnak tekintendő az a fél, aki

a) rendszeres szociális segélyben részesül,

b) közgyógyellátásban részesül vagy egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságát állapították meg, vagy

c) átmeneti szállást igénybe vevő hajléktalan személy,

d) menekült, menedékes, illetve menekültkénti vagy menedékeskénti elismerését kérő személy és a jövedelmi és vagyoni helyzetéről tett nyilatkozata alapján a számára biztosított ellátásra és támogatásra jogosult.

6. § A jogi szolgáltatás díját a fél helyett az állam előlegezi, ha a fél rendelkezésre álló havi nettó jövedelme nem haladja meg a teljes munkaidőben történő foglalkoztatás alapján járó munkabér mindenkori legkisebb összegét (minimálbér), és vagyona — a 9. §-ban foglaltak figyelembevételével — nincs.

7. § (1) A rendelkezésre álló jövedelem számításánál a havi jövedelemben be kell számítani a féllal egy háztartásban élő személy jövedelmét is — kivéve, ha ellenérdekű személy a féllal fennálló jogvitában, vagy államigazgatási

eljárásban —, és ezt az összeget kell elosztani a féllal egy háztartásban élő személyek számával.

(2) A rendelkezésre álló jövedelem megállapításánál az (1) bekezdés alapján kiszámított összegből le kell vonni

a) jogszabály alapján a fél által fizetendő tartásdíj vagy járadék összegét, és

b) lakás vásárlásához, felújításához, építéséhez pénztétel (munkáltató) által folyósított hitel havi törlesztőrészletének a félre eső összegét, ha a lakás a hitel felvételekor megfelelt a méltányolható lakásigény külön jogszabályban meghatározott feltételeinek.

8. § (1) A rászorultságot akkor is meg kell állapítani, ha a fél rendelkezésre álló jövedelme az 5. vagy a 6. §-ban megállapított összeghatárt meghaladja, de a fél

a) a jogi szolgáltatás igénybevételét lehetetlenné tévő mértékben akadályoztatva van a jövedelmével való rendelkezési joga gyakorlásában,

b) számára a jogi szolgáltatás igénybevétele egyéb személyes körülményeire — így különösen fogyatékosságára, illetve a lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye államának magas megélhetési költségeire — tekintettel még ilyen összegű jövedelem mellett is lehetetlen, vagy

c) a jövedelmét a jogi szolgáltatás igénybevételétől eltérő más célra kell fordítania és ennek elmaradása a fél vagy a vele egy háztartásban élők életét, testi épségét, egészségét, vagy megélhetését közvetlenül veszélyeztetné.

(2) Nem lehet a rászorultságot megállapítani, ha a félnak a támogatás iránti kérelem előterjesztését megelőző évben elért nettó átlagkeresete legalább 30 százalékkal meghaladja a rászorultsághoz vizsgált, levonások [7. § (2) bek.] nélküli havi nettó jövedelmét.

9. § (1) Nem lehet a rászorultságot megállapítani akkor, ha a fél rendelkezésre álló jövedelme nem haladja meg az 5. vagy a 6. §-ban megállapított összeghatárt, de a fél olyan vagyonnal rendelkezik, amelynek felhasználásával (értékesítésével, megterhelésével stb.) a jogi szolgáltatás igénybevételének költségeit fedezni tudná. E szabály alkalmazásában nem vehető figyelembe az a vagyontárgy, amelynek felhasználásával járó veszteség nem áll arányban a jogi szolgáltatás igénybevétele folytán elérhető előnyökkel.

(2) Nem lehet az (1) bekezdésben meghatározott vagyonnak tekinteni különösen

a) a szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakat,

b) a fél olyan ingatlanát, amely saját és az általa eltartottak lakhatását szolgálja,

c) a mozgáskorlátozott személy gépjárművét és azt a gépjárművet, amely nélkül a fél foglalkozásának gyakorlása lehetetlenné válik, és

d) azokat a vagyontárgyakat, amelyek az 5. és 6. §-ban meghatározott mértékű jövedelem megszerzéséhez szükségesek.

A támogatás kizártsága

10. § (1) Nem lehet támogatást nyújtani, ha a szükséges támogatást az ügyben a fél korábban már megkapta, vagy ha a fél ügyében eljáró közigazgatási szerv a fél beadványának elkészítésében segítséget nyújtott.

(2) Nem részesíthető a fél támogatásban, ha

a) valamely, korábban nyújtott támogatást valótlan adatok szolgáltatása miatt megvontak tőle, a megvonás időpontjától számított 2 évig,

b) a fél a korábban igénybe vett jogi szolgáltatás díját — bár arra köteles lett volna — nem térítette vissza az államnak, vagy

c) a támogatás iránti kérelmében foglaltak ellenőrzésére irányuló vizsgálat elvégzését akadályozza.

(3) A (2) bekezdés b) pontjában foglalt esetben a fél kivételesen részesíthető támogatásban, ha igazolja, hogy a jövedelmi és vagyoni helyzete, egyéb személyes körülményei olyan fokban romlottak meg, hogy önhibáján kívül nem képes a jogi szolgáltatás díjának visszatérítésére.

II. Fejezet

*TÁMOGATÁSOK A POLGÁRI ELJÁRÁSOKBAN**A támogatás formái*

11. § (1) Az állam a jogi segítségnyújtás keretében a törvényben meghatározott polgári peres és nemperes eljárásokban (a továbbiakban együtt: per) a felperes, az alperes, a beavatkozó (perbehívott), a kérelmező és a kérelmezett fél részére a következő támogatásokat nyújtja:

a) teljes vagy részleges költségmentesség,

b) teljes vagy részleges költségfeljegyzési jog,

c) pártfogó ügyvédi képviselet (a továbbiakban e Fejezetben együtt: támogatás).

(2) A költségmentesség, a költségfeljegyzési jog és a pártfogó ügyvédi képviselet a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben (a továbbiakban: Pp.) meghatározott kedvezményeket jelenti a fél számára.

A támogatás igénybevételének feltételei

12. § (1) A támogatásra a 4. § (1) bekezdésének a)–e) pontjában meghatározott feltételeknek megfelelő fél jogosult.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt feltételek teljesülésétől függetlenül támogatásban részesíthető

a) a menekültügyi eljárásban hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránt kérelmet benyújtó személy;

b) külföldi fél [4. § (1) bek. b)–e) pont] olyan perekben, amelyekben a felet rászorultságára tekintet nélkül illeti meg a költségfeljegyzési jog.

(3) A 14. § (3) bekezdésében foglaltak szerint támogatásban részesíthető a közhasznú, vagy kiemelkedően közhasznú szervezet és a munkavállalói érdekképviselői szervezet.

13. § Költségmentességre az 5. és 7–9. §-okban meghatározott feltételeknek megfelelő fél jogosult.

14. § (1) Költségfeljegyzési jogra a 6. és 7–9. §-okban meghatározott feltételeknek megfelelő fél jogosult.

(2) A fél a jövedelmi, vagyoni helyzetére tekintet nélkül jogosult költségfeljegyzési jogra (tárgyi költségfeljegyzési jog) a következő perekben:

a) az apasági és a származás megállapítása iránti egyéb per;

b) a szülői felügyelet megszüntetése vagy visszaállítása iránti per;

c) a gondnokság alá helyezés és a gondnokság alá helyezés megszüntetése iránti per;

d) a gyermek elhelyezésével és átadásával kapcsolatos per;

e) a törvényen alapuló tartással kapcsolatos per, ideértve a tartásdíjnak a kötelezett járandóságait folyósító szervtől vagy más személytől való behajtása, a tartásdíj megszüntetése vagy összegének megváltoztatása, továbbá a tartásdíjra irányuló végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti pert is;

f) a munkaviszonnyal, a közszolgálati és a közalkalmazotti jogviszonnyal, más szolgálati viszonyal, valamint a szövetkezeti tagsági viszony alapján létrejött munkaviszony jellegű jogviszonnyal kapcsolatos per (a továbbiakban: munkaügyi per), kivéve azokat a munkaügyi pereket, amelyekben a feleket tárgyi illetékeljegyzési jog illeti meg;

g) a bányakár megtérítése iránti per;

h) bűncselekménnyel a személy életében, testi épségében vagy egészségében okozott kár megtérítése iránti igény érvényesítése;

i) az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 21. §-ának (2) bekezdésében és X. Fejezetében szabályozott eljárások;

j) a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvényben szabályozott nyugellátás és hozzátartozói nyugellátás iránti igény érvényesítésével kapcsolatos eljárás;

k) az egészségbiztosítási ellátások iránti igények érvényesítésével kapcsolatos eljárás.

(3) A közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú szervezet és a munkavállalói érdekképviselői szervezet vagyoni helyzetétől függetlenül költségfeljegyzési jogra rászorultnak tekintendő az általa közérdekből, külön jogszabály felhatalmazása alapján indított perben.

15. § A pártfogó ügyvédi képviselő joga azt a költségmentességben vagy költségfeljegyzési jogban részesült személyt illeti meg,

a) aki jogban járatlansága és az ügy bonyolultsága folytán személyesen eljárva nem lenne képes a perben érdekeit eredményesen képviselni, eljárási jogait hatékonyan gyakorolni, vagy

b) akinek a perében a jogi képviselő kötelező.

A támogatás kizártsága

16. § A feltételek teljesítése esetén sem lehet támogatást nyújtani, ha

a) a fél pereskedése rosszhiszeműnek vagy már előre teljesen eredménytelennek látszik,

b) mint engedményes lép fel, és valószínűnek mutatkozik, hogy az engedményezés a támogatás igénybevételével történő perlés lehetővé tételét célozza,

c) az eljárás előzetes bizonyítás lefolytatására irányul,

d) a per a fél gazdálkodó tevékenységével vagy társadalmi szervezet alapításával kapcsolatos,

e) az ügyben a perlés (jogi képviselő) költségeit vagy ténylegesen a jogi képviselőt a fél más állami támogatási rendszerben biztosított támogatásként megkapta,

f) a 10. § (2) bekezdésében szabályozott esetekben, kivéve, ha lehetőség van a 10. § (3) bekezdésben foglalt alkalmazására, vagy

g) azt törvény egyéb okból kizárja.

III. Fejezet

TÁMOGATÁSOK A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

A támogatás formái

17. § (1) Az állam a jogi segítségnyújtás keretében büntetőeljárásokban a 18—20. §-ban foglalt feltételek fennállása esetén a következő támogatásokat nyújtja:

a) személyes költségmentesség a pótmagánvádló részére [a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 343. § (3) bek.],

b) pártfogó ügyvédi képviselőt a sértett, a magánvádló, a magánfél, és az egyéb érdekelt [Be. 57. § (3) bek.], valamint a pótmagánvádló [Be. 343. § (3) bek.] részére (a továbbiakban e Fejezetben együtt: támogatás).

(2) A személyes költségmentesség és a pártfogó ügyvédi képviselő tartalmát a Be. határozza meg.

A támogatás igénybevételének feltételei

18. § A sértett, a magánvádló, a magánfél, az egyéb érdekelt részére a pártfogó ügyvédi képviselő; a pótmagánvádló részére a személyes költségmentesség és a párt-

fogó ügyvédi képviselő az e törvényben foglalt egyéb feltételek teljesítése esetén az állampolgárságára tekintet nélkül engedélyezhető.

19. § (1) A támogatásra a sértett, a magánvádló, a magánfél, az egyéb érdekelt és a pótmagánvádló akkor tekinthető rászorultnak, ha jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján megfelel az 5. és a 7—9. §-okban foglalt feltételeknek; nem részesíthető azonban támogatásban, ha a 16. § e) és f) pontjában foglaltak fennállnak.

(2) A kiskorú sértett és magánfél a jövedelmi és vagyoni viszonyaira tekintet nélkül jogosult a támogatásra; nem részesíthető azonban támogatásban, ha a 16. § e) pontjában foglaltak fennállnak.

20. § (1) A pártfogó ügyvédi képviselő joga azt a 19. § szerint rászorult sértettet, magánvádlót, magánfelet és egyéb érdekeltet illeti meg, aki az ügy bonyolultsága, jogban járatlansága vagy egyéb személyes körülményei folytán képtelen személyesen eljárva a jogainak hatékony érvényesítésére.

(2) A pártfogó ügyvédi képviselőre jogosultság az (1) bekezdésben foglalt körülmények mérlegelése nélkül megilleti

a) a kiskorú sértettet és magánfelet,

b) a költségmentességben részesült, jogi szakvizsgával nem rendelkező pótmagánvádlót.

II. Rész

A TÁMOGATÁSOK IGÉNYBEVÉTELE, FOLYÓSÍTÁSA ÉS VISSZATÉRÍTÉSE

IV. Fejezet

KÖZÖS ELJÁRÁSI SZABÁLYOK

Illetékesség

21. § Az e törvényben meghatározott támogatások (a továbbiakban e Fejezetben együtt: támogatás) engedélyezése iránti kérelmet az Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálatának a fél lakóhelye szerint illetékes megyei hivatala (a továbbiakban: megyei hivatal) bírálja el.

A támogatás engedélyezése iránti kérelem

22. § (1) A félnek a kérelmet egy példányban, az erre a célra rendszeresített nyomtatvány kitöltésével kell benyújtania, amelyben meg kell jelölni a következő adatokat:

a) a támogatásra való jogosultság megállapításához szükséges adatok (név, születési időpont, anyja neve, lakó-

helye; foglalkozására, jövedelmére és vagyonára vonatkozó adatok; a vele egy háztartásban élő személyek ezen adatai),

b) azt, hogy az ügyben korábban vett-e már igénybe támogatást (vagy kapott arra engedélyt), és

c) azt, hogy korábban igénybe vett támogatásokkal kapcsolatban terheli-e őt az állam felé fizetési kötelezettség.

(2) A kérelem előterjesztése illeték- és díjfizetési kötelezettséggel nem jár.

A kérelem elbírálásának határideje

23. § (1) A megyei hivatal a kérelemről — ha a támogatás igénybevételének feltételei annak alapján megállapíthatók — a kérelem személyesen történő benyújtásakor azonnal, az írásban benyújtott kérelem alapján pedig 15 napon belül határozattal dönt. A kérelem elutasításáról szóló határozatot indokolással kell ellátni.

(2) Ha a kérelem hiányos, a megyei hivatal a hiányok rövid határidővel történő pótlására hívja fel a felet.

Adatváltozás bejelentése

24. § A fél a támogatás engedélyezése során vizsgált adataiban bekövetkezett változásokat köteles a megyei hivatalnak 8 napon belül bejelenteni.

A kérelemben foglaltak valódiságának ellenőrzése

25. § (1) A megyei hivatal a kérelem elbírálásakor és a támogatás engedélyezésének felülvizsgálatakor a felet — a 11. §-ban meghatározott támogatások esetében ellenfelét is — meghallgathatja, a támogatás igénybevételének feltételeire vonatkozó adatokat nyilvántartó hatóságokat a közölt adatok valódiságának ellenőrzése érdekében megkeresheti vagy a kérelemben megjelölt adatok valódiságát a fél lakásán vagy tartózkodási helyeül szolgáló ingatlanban is megvizsgálhatja.

(2) A meghallgatásról és a vizsgálatról jegyzőkönyvet kell készíteni.

(3) A támogatás igénybevétele feltételeinek vizsgálata céljából az adóhatóság az adótitokról, az erre hatáskörrel rendelkező hatóság pedig az 5. § (2) bekezdésében megjelölt támogatásokra való jogosultságról megkeresésre tájékoztatja a megyei hivatalt.

Kézbesítés

26. § A határozatot a jelenlévő félnek át kell adni, egyébként részére postai úton kézbesíteni kell.

A támogatás felülvizsgálata és megvonása

27. § (1) A felülvizsgálat során a megyei hivatal elrendelheti a támogatás engedélyezéséhez szükséges igazolások ismételt csatolását, és egyéb bizonyítást folytathat le.

(2) A megyei hivatal a támogatást megvonja és a támogatás összegének visszatérítésére kötelezi a felet, ha

a) a felülvizsgálat során — felhívás ellenére — nem nyilatkozik a támogatás engedélyezéséhez szükséges adatairól, vagy nem csatolja a felhívásban megjelölt igazolásokat,

b) a támogatás igénybevételének feltételei a kérelem előterjesztésekor sem álltak fenn és a fél a támogatás iránti kérelmében valótlan adatot szolgáltatott,

c) a 10. § (2) bekezdésében meghatározott kizáró ok áll fenn.

Segítségnyújtás a támogatás igénybevételéhez, egyéb tanácsadás

28. § (1) A támogatásról, a támogatás engedélyezésének, felülvizsgálatának, megvonásának és visszatérítésének a feltételeiről, a jogi segítők személyéről és elérhetőségükről a megyei hivatal a hozzá forduló ügyfelet illeték- és díjmentesen tájékoztatja, részére a támogatás engedélyezése iránti kérelemhez szükséges nyomtatványokat rendelkezésre bocsátja és kitöltésükben segítséget nyújt.

(2) A megyei hivatal a hozzá forduló ügyfelet a jövedelmi és vagyoni helyzetének vizsgálata nélkül, illeték- és díjmentesen tájékoztatja arról, hogy a kérelmének elbírálása melyik bíróság vagy hatóság feladatkörébe tartozik, az eljárás megindítása és lefolytatása milyen költségekkel jár számára, továbbá rövid tájékoztatást ad az egyszerű megítélésű ügyekben felmerült jogi kérdésekben.

Fellebbezés

29. § (1) A fél a határozat ellen a kézhezvételtől számított 15 napon belül az Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Országos Hivatalához (a továbbiakban: országos hivatal) címzett fellebbezést nyújthat be, ha a megyei hivatal:

a) a támogatás engedélyezésére irányuló kérelmét elutasítja,

b) a kérelmetől eltérően engedélyez számára támogatást (ideértve azt is, ha a fél részére kérelmetől eltérően illetékfeljegyzési jogot engedélyeznek), vagy

c) a támogatást megvonja.

(2) A fellebbezést a megyei hivatalhoz kell benyújtani, amely annak saját hatáskörben helyt adhat, egyébként az iratokkal együtt három napon belül felterjeszti azt az országos hivatalhoz.

30. § (1) Az országos hivatal az elsőfokú határozatot helyben hagyja, ha pedig helyt ad a fellebbezésnek, a határozatot megváltoztatja, vagy — ha a rendelkezésre álló adatok nem elégségesek a döntéshez — a hiányok megjelölésével új eljárás lefolytatására kötelezi a megyei hivatalt.

(2) A fellebbezés eredményeképpen hozott határozatot indokolással kell ellátni.

31. § A megyei hivatal megismételt eljárására az első fokú eljárásra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

Bírósági felülvizsgálat

32. § (1) A másodfokon jogerőre emelkedett határozat felülvizsgálatát a fél a kézhezvételtől számított 30 napon belül kérheti a bíróságtól. A bíróság a kérelemről nemperes eljárásban határoz, eljárására — ha az eljárás nemperes jellegéből más nem következik — a Pp. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. A bíróság az ügyben a kérelem benyújtásától számított 30 napon belül határoz, a jogszabálysértő határozatot megváltoztatja vagy hatályon kívül helyezi és szükség esetén új eljárás lefolytatását rendeli el. A bíróság a megyei és az országos hivatal mérlegelését felülvizsgálhatja, a határozat meghozatala során — a támogatások engedélyezésére előírt mérlegelési szempontok szerint — méltányosságot is gyakorolhat.

(2) A felülvizsgálat iránti kérelmet az országos hivatalhoz kell benyújtani, amely azt 8 napon belül az iratokkal együtt továbbítja a bíróságnak.

A támogatás nyilvántartása

33. § (1) A megyei hivatal a támogatás igénybevételéről — a támogatás iránti kérelmek elbírálása és a visszatérítési kötelezettség teljesítésének ellenőrzése érdekében — nyilvántartást vezet.

(2) A megyei hivatalok által vezetett nyilvántartás országos adatbázist alkot.

34. § A nyilvántartás a következő adatokat tartalmazza:

a) a fél nevét, születési időpontját, anyja nevét és lakóhelyét,

b) a kérelem elbírálására vonatkozó következő adatokat:

1. a határozat tartalma (engedélyezés, elutasítás),
2. a határozathozatal időpontja,
3. a jogorvoslati kérelem elbírálása, jogerőre emelkedés időpontja,
4. a megismételt eljárás adatai (1—6. pontok szerint),
5. a támogatás formája,
6. a támogatás felülvizsgálatára vonatkozó adatok.

35. § (1) A megyei hivatal a nyilvántartásban rögzített adatokat a támogatás iránti kérelem előterjesztéstől számított 10 évig tartja nyilván és kezeli, továbbá köteles azokat megvédeni a jogosulatlan hozzáférés, nyilvánosságra hozás vagy jogszabályellenes felhasználás ellen.

(2) A megyei hivatal a nyilvántartás adataiból megkeresésre tájékoztatást ad a büntető- vagy polgári ügyben eljáró bíróság, a büntetőügyben eljáró ügyész vagy nyomozó hatóság, a bírósági és közigazgatási végrehajtást foganatosító hatóság részére, valamint a 43. § (3) bekezdésében foglalt esetben a jogi segítő számára.

A támogatás visszatérítése

36. § Ha a félnek a támogatást vissza kell térítenie, erre az a megyei hivatal kötelezi határozattal, amelyik a támogatást engedélyezte, és a tartozását a jogerős határozat alapján nyilvántartja.

37. § A visszatérítési kötelezettség elmulasztása esetén a megyei hivatal — a fél kérelmére, indokolt esetben — egy alkalommal legfeljebb hat hónapra terjedő halasztást vagy részletfizetést adhat a teljesítésre, kivéve, ha a visszatérítésre a 27. § (2) bekezdésében foglaltak alapján kerül sor.

38. § (1) Ha a fél a 37. § alapján megállapított fizetési feltételeket sem teljesíti, a megyei hivatal írásban felszólítja arra, hogy a hátralékot egy összegben 30 napon belül fizesse meg.

(2) A támogatást az Igazságügyi Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) „Jogi segítségnyújtás” elnevezésű fejezeti kezelésű célelőirányzatának (a továbbiakban: célelőirányzat) javára kell megfizetni.

(3) A vissza nem térített támogatás adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül, a teljesítés elmulasztása esetén a megyei hivatal megkeresi a tartozás összegének behajtására hatáskörrel rendelkező szervet.

Az államigazgatási eljárás szabályainak alkalmazása

39. § A megyei és az országos hivatal eljárására az e törvényben nem szabályozott kérdésekben az államigazgatási eljárás szabályait kell alkalmazni.

V. Fejezet

A PEREN KÍVÜLI TÁMOGATÁSOKRA VONATKOZÓ KÜLÖNÖS SZABÁLYOK

A támogatásra irányuló kérelem

40. § A félnek a támogatásra irányuló kérelmében meg kell jelölnie a kért támogatást (jogi tanácsadás, okirat

szerkesztés), de legalább annak rövid leírását, hogy milyen ügyben, kérdésben kér jogi segítséget.

Határozathozatal

41. § A kérelemnek helyt adó határozat tartalmazza:

- a) a kérelem alapjául szolgáló ügy, vita megjelölését,
- b) a jogi szolgáltatás tárgyát, célját,
- c) a támogatott jogi szolgáltatás formáját és azt, hogy az állam a jogi segítő jogi szolgáltatás nyújtására fordított idejének figyelembevételével hány óra díját téríti vagy előlegezi meg a fél helyett,
- d) a jogi szolgáltatás igénybevételének határidejét,
- e) a támogatás összegének állam részére történő visszatérítésére való kötelezést, ha a fél helyett az állam a jogi szolgáltatás díját csak előlegezi.

A jogi szolgáltatás igénybevétele

42. § A fél a támogatott jogi szolgáltatás igénybevételét a támogatás engedélyezéséről szóló határozatban foglalt határidőn belül kezdheti meg. E határidő 1 hónaptól 3 hónapig terjedhet.

43. § (1) Ha a jogi szolgáltatás legfeljebb két óra időtartamú, vagy a félnek a legfeljebb négy óra időtartamban nyújtott jogi szolgáltatást haladéktalanul igénybe kell vennie, a fél a jogi szolgáltatás igénybevétele érdekében közvetlenül a jogi segítőhöz fordulhat (jogi szolgáltatás igénybevétele a támogatás utólagos engedélyezésével).

(2) A félnek a jogi szolgáltatás igénybevétele érdekében a támogatás engedélyezésére vonatkozó szabályok szerint kell eljárnia, és a támogatás igénybevételének feltételeit igazoló okiratokat a jogi segítőnek át kell adnia. Ha a jogi segítő a támogatás igénybevételének feltételeit igazoló okiratok és a fél nyilatkozata alapján a feltételeket biztosítottak látja, a fél részére a 3. §-ban meghatározott jogi szolgáltatást nyújtja.

(3) A jogi segítő a támogatás kizártságának megállapítása érdekében a megyei hivaltól rövid úton tájékoztatást kérhet arról, hogy a fél az ügyben részesült-e már támogatásban, azt tőle megvonták-e, vagy a részére korábban nyújtott támogatás összegét visszatérítette-e.

(4) Ha a jogi szolgáltatás e §-ban foglalt módon történő igénybevételének nincs helye, vagy a jogi segítő a bemutatott okiratok és a fél előadása alapján nem látja biztosítottak a támogatás igénybevételének feltételeit, a felet tájékoztatja arról, hogy a jogi szolgáltatást csak a megyei hivatal támogatást engedélyező határozata alapján veheti igénybe.

44. § (1) Ha a jogi szolgáltatás igénybevételét a megyei hivatal utólag támogatásként engedélyezi, az erről szóló határozatban megállapítja a jogi segítő díjának összegét is.

(2) A támogatás iránti kérelem elutasítása esetén is részesül a jogi segítő díjazásban — a határozatban foglalt összegben —, ha a beadvány készítésének elmaradása azzal a következménnyel járt volna, hogy a fél valamely jognyilatkozat megtételére előírt határidőt elmulasztja. Ilyen esetben a felet a megyei hivatal határozattal kötelezi a jogi segítő részére megfizetett díj megtérítésére.

45. § A jogi segítő a jogi szolgáltatás nyújtását követően a támogatás igénybevétele feltételeinek utólagos vizsgálata érdekében megküldi a megyei hivatalnak a fél részére átadott okiratokat, amelyeket a hivatal a támogatás engedélyezése iránti kérelemként kezel. A megyei hivatal a támogatás engedélyezéséről szóló határozatát a jogi segítőnek is megküldi, aki a kérelem elutasításáról szóló határozat ellen jogorvoslattal élhet (29—32. §).

46. § Ha a támogatást engedélyező határozatban foglalt időtartam lejárt, a jogi segítő tájékoztatja a felet, hogy ezt követően csak a megyei hivatal további időtartamot engedélyező határozata alapján járhat el a fél ügyében, vagy ha ennek feltételei fennállnak, a támogatás utólagos engedélyezésére vonatkozó szabályok szerint nyújt jogi szolgáltatást (43—45. §).

47. § A támogatásról, a támogatás engedélyezésének, felülvizsgálatának, megvonásának és visszatérítésének a feltételeiről a jogi segítő a hozzá jogi szolgáltatás igénybevétele érdekében vagy tájékoztatásért forduló felet tájékoztatja, részére a támogatás engedélyezése iránti kérelemhez szükséges nyomtatványokat rendelkezésre bocsátja és kitöltésükben segítséget nyújt. E tevékenységéért a jogi segítő díjat nem számíthat fel.

A támogatás felülvizsgálata

48. § A megyei hivatal a támogatás igénybevétele feltételeinek fennállását annak jogerős engedélyezésétől számított 1 éven belül bármikor felülvizsgálhatja.

A jogi szolgáltatás díjának fedezete

49. § (1) A jogi segítő részére a jogi szolgáltatás díját a célelőirányzat terhére kell megfizetni. A célelőirányzat csak a díj összegének megfizetésére használható fel.

(2) A célelőirányzat terhére történő kifizetések célelőirányzat-módosítás nélkül teljesíthető kiadások.

A díj megfizetése a jogi segítő részére

50. § (1) Ha a jogi szolgáltatás igénybevétele a támogatást engedélyező határozat alapján, annak meghozatalát követően történik, a jogi szolgáltatás nyújtásáról a jogi segítő a külön jogszabályban foglalt módon értesíti a megyei hivatalt, amely intézkedik a díj megfizetése iránt.

(2) Ha a jogi szolgáltatás igénybevétele a támogatás feltételeinek utólagos vizsgálata mellett történik, a jogi segítő a támogatás feltételeit igazoló okiratok megküldésével együtt a jogi szolgáltatás nyújtásáról szóló, és a kifizetéshez szükséges dokumentumokat is megküldi a megyei hivatal részére. A megyei hivatal a támogatás engedélyezésével együtt, a jogerős határozatban foglaltak alapján intézkedik a díj megfizetése iránt.

51. § A megyei hivatal a tárgyhónapban hozott, a kifizetést lehetővé tevő határozatok alapján a tárgyhót követő hónap 10. napjáig küldi meg a minisztériumnak a célelőirányzat terhére teljesítendő kiadások listáját, amely alapján a minisztérium gondoskodik a díjak átutalásáról.

VI. Fejezet

*A POLGÁRI ELJÁRÁSOKBAN NYÚJTOTT
TÁMOGATÁSOKRA VONATKOZÓ KÜLÖNÖS
SZABÁLYOK*

A támogatás engedélyezése iránti kérelem

52. § (1) A polgári eljárásban biztosított támogatás engedélyezését a fél a tárgyalás berekesztéséig vagy a nemperes eljárás befejezéséig kérheti. A részleges költségmentesség vagy költségfeljegyzési jog mértékének megváltoztatása iránt a fél a per folyamán is előterjeszhet kérelmet, ha a bíróság olyan összegű költség előlegezésére kötelezi, amely a perrel kapcsolatban addig felmerült költségekhez képest a per költségeit jelentősen megemeli.

(2) A költségmentesség és a költségfeljegyzési jog, továbbá az illetékmentesség és az illetékfeljegyzési jog hatálya — törvény eltérő rendelkezése hiányában — a kérelem előterjesztésétől kezdve a per egész tartamára, valamint — a törvényben foglalt eltérésekkel — a végrehajtási eljárásra is kiterjed.

(3) Ha a fél a költségmentesség vagy költségfeljegyzési jog engedélyezését az eljárás megindítását követően kéri, annak hatálya — ha törvény eltérően nem rendelkezik — nem terjed ki az eljárásnak az engedélyezés előtti szakaszára. Ha a fél a per során ismeretlen helyen tartózkodott, a részére engedélyezett költségmentesség hatálya visszahat az eljárás megindítására.

53. § A kérelemben a félnek meg kell jelölnie

a) a kért támogatást (költségmentesség, költségfeljegyzési jog),

b) a pert lefolytató bíróságot és annak a pernek a tárgyat és az ügyszámát, amelynek lefolytatásához a támogatást kéri; vagy ha a per még nem indult meg, az ellenfél nevét, lakóhelyét (székhelyét), a jogvita tárgyát és az eljárás lefolytatására illetékes bíróságot.

A támogatást engedélyező határozat

54. § (1) A támogatást engedélyező határozatnak tartalmaznia kell

a) a perre vonatkozó adatokat (bíróság, — ha ismert — az ügyszám, felek neve, címe, a per tárgya);

b) azt, hogy a fél költségmentességben részesül, vagy költségfeljegyzési jogra jogosult, illetve — ha ennek a 15. §-ban foglalt feltételei fennállnak — megilleti-e a pártfogó ügyvédi képviselő joga;

c) azt, hogy a fél a támogatásra mely időponttól szerzett jogosultságot;

d) a költségmentesség, illetve a költségfeljegyzési jog teljes vagy részleges jellegét; ha részleges, az milyen költségekre vagy a költségek mely hányadára vonatkozik.

(2) A megyei hivatal a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog teljes vagy részleges jellegéről és a részlegesség mértékéről mérlegelési jogkörében dönt, annak során az ügy tárgyi súlyát, bonyolultságát és a fél rendelkezésre álló jövedelmét, valamint a fél által várhatóan előlegezendő költségek összegét mérlegeli.

(3) Ha a fél részére költségmentesség nem engedélyezhető, de jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján költségfeljegyzési jog vagy illetékfeljegyzési jog engedélyezésének feltételei fennállnak, részére a megyei hivatal a kérelmetől eltérően, hivatalból költségfeljegyzési jogot, vagy illetékfeljegyzési jogot engedélyez. A határozatot indokolással kell ellátni. Ugyanígy kell eljárni akkor is, ha a fél költségfeljegyzési jog engedélyezését kéri, de csak az illetékfeljegyzési jog feltételeinek felel meg.

Kézbesítés

55. § (1) A támogatás engedélyezéséről szóló jogerős határozatot (ideértve az illetékfeljegyzési jog engedélyezéséről szóló határozatot is) a megyei hivatal megküldi a kérelemben megjelölt bíróságnak.

(2) Ha a per ügyszáma csak a kérelem benyújtását követően válik ismertté, a fél köteles arról a megyei hivatalt értesíteni.

A támogatás felülvizsgálata és megvonása

56. § (1) A megyei hivatal a támogatás feltételeinek fennállását felülvizsgálja

a) a per jogerős befejezéséig — az engedélyezés időpontjához képest — kétévente,

b) az eljárás bármely szakaszában — ideértve a felülvizsgálati kérelem (Pp. 270. §) elbírálását is —, ha adat merül fel arra nézve, hogy a feltételek már az engedélyezés-kor sem álltak fenn, vagy utóbb megszűntek.

(2) A végrehajtható okirat kiállítása előtt a megyei hivatal megvizsgálja a végrehajtást kérő fél részére korábban engedélyezett támogatás igénybevételének feltételeit. Ebben az esetben a perindítást megelőzően vagy azzal egyidejűleg előterjesztett, támogatás engedélyezése iránti kérelem előterjesztésére és elbírálására vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával kell eljárni.

57. § (1) Ha a támogatás megvonására a 27. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt okból kerül sor, a támogatás megvonásának kérdésében hozott határozat hatálya visszahat az eljárás megindítására. A megyei hivatal a határozatában felhívja a felet, hogy a határozat jogerőre emelkedését követő 8 napon belül végrehajtás terhe mellett fizesse meg az állam által előlegezett költségeket.

(2) Ha a megyei hivatal a támogatást azért vonja meg, mert az engedélyezés feltételei utóbb szűntek meg, vagy eredetileg sem álltak fenn, de a támogatás engedélyezése nem az (1) bekezdésben meghatározott okra vezethető vissza, a fél a megvonás időpontjától kezdve köteles az esetleg felmerülő illetéket leróni, és az előlegezett költségeket megfizetni.

(3) A megyei hivatal a támogatás jogerős megvonásáról értesíti a bíróságot.

Eljárás tárgyi költségfeljegyzési jog fennállása esetén

58. § (1) A tárgyi költségfeljegyzési jog engedélyezése iránt nem kell a kérelmet előterjeszteni, annak fennállásáról a bíróság hivatalból határoz. A megyei hivatal a bíróság tárgyi költségfeljegyzési jog fennállásáról szóló jogerős határozata alapján intézkedik a költségek előlegezéséről.

(2) A bíróság határozatának kézhezvételét követően a megyei hivatal felhívja a felet azon adatainak a közlésére, amelyeket a támogatás igénybevételéről szóló nyilvántartásba be kell jegyezni.

(3) A támogatás felülvizsgálatára vonatkozó rendelkezések a tárgyi költségfeljegyzési jog esetében nem alkalmazhatók.

A támogatás nyilvántartása

59. § A támogatás nyilvántartása a következő adatokat is tartalmazza:

a) a bíróság megnevezése, a per ügyszáma, a felek neve és a per tárgya,

b) a per során a fél helyett előlegezett költség összege (költségjegyzék).

Eljárás az Európai Unió tagállamába irányuló jogi segítségnyújtás iránti kérelem előterjesztése esetén

60. § (1) Ha a Magyarországon lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel rendelkező fél az Európai Unió valamely tagállamának bírósága, egyéb hatósága előtt folyó polgári vagy kereskedelmi jogvitában kíván jogi segítségnyújtást igénybe venni, az erre irányuló kérelmét a lakóhelye szerint illetékes megyei hivatalban is előterjesztheti.

(2) A megyei hivatal az (1) bekezdés szerinti kérelmet — a külön jogszabályban meghatározottak szerint — továbbítja az Európai Unió tagállamának illetékes hatóságához.

(3) A megyei hivatal elutasítja a kérelmet, ha azt nem az (1) bekezdésben meghatározott ügyben terjesztik elő. Az elutasító határozatot indokolással kell ellátni, a határozat ellen a támogatás iránti kérelmet elutasító határozatra vonatkozó szabályok szerint van helye jogorvoslatnak.

A támogatások igénybevétele

61. § (1) A támogatás engedélyezése alapján a fél helyett az állam által előlegezendő, perrel kapcsolatos költség előlegezéséről a külön jogszabályban foglaltak szerint a támogatás engedélyezésének ügyében első fokon eljáró megyei hivatal intézkedik a bíróság előlegezést kimondó határozata alapján.

(2) Ha a fél részére pártfogó ügyvédi képviselőt engedélyeztek, a fél képviselőt pártfogó ügyvédként elvállaló jogi segítő vagy a bíróság által kirendelt más ügyvéd (ügyvédi iroda) köteles nevével, irodájának címevel és bankszámlaszámáról a megyei hivatalt 8 napon belül értesíteni.

A támogatás visszatérítése

62. § (1) A megyei hivatal pervesztessége arányában kötelezi a költségfeljegyzési jogban részesült pervesztés felet vagy a támogatásban részesült fél pernyertessége folytán a perköltség viselésére köteles perbeli ellenfelét a fél helyett a megyei hivatal által előlegezett költség visszatérítésére, ha a bíróság ennek kötelezettségét jogerős határozatában megállapította.

(2) A 37. §-ban foglalt halasztás vagy részletfizetés csak a fél részére engedélyezhető; a perbeli ellenfél a határozat jogerőre emelkedést követő 30 napon belül köteles a teljesítésre. Különös méltánylást érdemlő esetben a megyei hivatal a fél részére a 37. §-ban foglalt határidőnél hosszabb időtartamra is biztosíthat halasztást vagy részletfizetést.

(3) A határozat ellen a tartozás jogalapjára hivatkozással nem lehet jogorvoslattal élni.

(4) A teljesítés elmulasztása esetén a megyei hivatal — a szükséges eljárások megindítása érdekében — megkeresi a tartozás összegének behajtására hatáskörrel rendelkező szervet.

VII. Fejezet

A BÜNTETŐELJÁRÁSOKBAN NYÚJTOTT TÁMOGATÁSOKRA VONATKOZÓ KÜLÖNÖS SZABÁLYOK

A támogatás engedélyezésére és igénybevételére vonatkozó eltérő szabályok

63. § (1) A személyes költségmentesség és a pártfogó ügyvédi képviselő engedélyezése a VI. Fejezetben foglalt szabályok megfelelő alkalmazásával történik.

(2) A támogatás iránti kérelmet a büntetőeljárás bármely szakaszában elő lehet terjeszteni a megyei hivatalhoz.

(3) A támogatás engedélyezése nem hat vissza a büntetőeljárás megindulására.

(4) A támogatás iránti kérelemben foglalt ellenőrzése során a félen kívül a büntetőeljárásban szereplő egyéb személyek meghallgatására nem kerül sor.

(5) Ha a fél képviselőt pártfogó ügyvédként jogi segítő nem vállalja és ez — a határidőkre tekintettel — a jogainak a sérelmével járhat, a fél a határidő elmulasztása esetén erre hivatkozással a büntetőügyben igazolási kérelmet terjeszthet elő, a megyei hivatal pedig részére — kérelmére — pártfogó ügyvédként jogi segítőt vagy kivételesen a bíróság székhelyén működő ügyvédet vagy ügyvédi irodát rendel ki.

VIII. Fejezet

A JOGI SEGÍTŐ

A jogi segítő feladatokat ellátó személyek

64. § (1) A jogi segítő e törvény alapján peren kívüli jogi szolgáltatást nyújt és pártfogó ügyvédként jár el (e Fejezetben a továbbiakban együtt: jogi szolgáltatás). Jogi segítői tevékenységet az folytathat, aki az országos hivatal által

vezetett jogi segítői névjegyzékben (a továbbiakban: névjegyzék) szerepel.

(2) A névjegyzék adatai nyilvánosak, azokat az országos hivatal a világhálón is közzéteszi.

65. § (1) A névjegyzék tartalmazza a jogi segítő

a) nevét (szervezet esetében képviselőjének nevét is),

b) irodájának, alirodájának címét, telefonszámát,

c) ügyvédi, közjegyzői kamarai tagságát,

d) közreműködési kötelezettségének terjedelmét

1. szakterületét vagy szakterületeit,

2. az általa havonta ellátni vállalt ügyek számát,

e) által megjelölt azt a nyelvet, amelyen a jogi szolgáltatás nyújtását vállalja,

f) azoknak az ügyeknek a számát, amelyekben a jogi segítő ténylegesen jogi szolgáltatást nyújtott.

(2) A jogi segítő a névjegyzékben szereplő adataiban bekövetkezett változásokról az országos hivatalt 8 napon belül köteles értesíteni.

66. § (1) A névjegyzékbe felvételre kerül az országos hivattal jogi segítői feladatok ellátására szolgáltatási szerződést kötő

a) jogvédelemmel foglalkozó társadalmi szervezet, alapítvány, kisebbségi önkormányzat, jogi oktatást végző egyetem (a továbbiakban e Fejezetben együtt: jogi segítő szervezet),

b) ügyvéd, ügyvédi iroda és a tevékenységét Magyarországon állandó jelleggel végző európai közösségi jogász (a továbbiakban együtt: ügyvéd),

c) közjegyző.

(2) Jogi segítő szervezet — a (3) bekezdésben foglalt kivétellel — akkor kérheti a felvételét a névjegyzékbe, ha rendelkezik az ügyfelek fogadására alkalmas helyiséggel és ügyvéddel olyan határozott idejű megbízási szerződést kötött, amely alapján az ügyvéd — legalább a szolgáltatási szerződés időtartama alatt — a nevében és megbízásából a jogi szolgáltatást nyújtja.

(3) Jogi oktatást végző egyetem (egyetem) akkor is kérheti felvételét a névjegyzékbe, ha nincs ügyvéd megbízottja, de jogi szakvizsgával vagy állam- és jogtudományi doktori fokozattal rendelkező egyetemi oktatója által vezetett, ügyfelek fogadására alkalmas helyiséggel rendelkező szervezeti egysége folytat jogvédő tevékenységet.

(4) Az ügyvéd és a közjegyző akkor kérheti felvételét a névjegyzékbe, ha tevékenységét, illetve szolgáltatást nem szünetelteti, nem áll fegyelmi eljárás hatálya alatt és felelősségbiztosításának fennállását igazolja.

A szolgáltatási szerződés

67. § (1) A szolgáltatási szerződésben a jogi segítő kötelezettséget vállal arra, hogy — a közreműködési kötelezett-

ségének terjedelmén belül — a hozzá e törvény alapján forduló felek részére ingyenesen jogi szolgáltatást nyújt, amelyet csak e törvényben foglalt okból jogosult megtagadni.

(2) A szolgáltatási szerződésben az országos hivatal — a minisztérium nevében és helyett eljárva — kötelezettséget vállal arra, hogy a jogi segítő által nyújtott jogi szolgáltatások díját a jogi segítő részére a jogszabályban foglalt módon megfizeti. Az országos hivatalnak a 66. §-ban foglalt feltételeknek megfelelő személyekkel — erre irányuló kérelmekre — a szolgáltatási szerződést meg kell kötnie.

(3) A szolgáltatási szerződés hároméves időtartamra köthető; módosítására akkor van lehetőség, ha a jogi segítő névjegyzékben szereplő adataiban változás következett be, vagy ha szakterületét kívánja módosítani, illetve a havonta ellátni vállalt ügyek számát emelni.

A jogi segítő közreműködési kötelezettsége

68. § (1) Jogi segítőként a névjegyzékben szereplő ügyvéd és közjegyző, valamint a jogi segítő szervezet megbízásából tevékenykedő ügyvéd olyan jogi szolgáltatások nyújtását végezheti, amely a tevékenységére vonatkozó jogszabályok alapján hatáskörébe tartozik, és e jogszabályok irányadóak a jogi szolgáltatás nyújtásáért fennálló szakmai, etikai, felelősségi és anyagi felelősségére is.

(2) Pártfogó ügyvédi képviselőt polgári eljárásban a névjegyzékben szereplő ügyvéd és — a (3) bekezdésben foglalt kivétellel — jogi segítő szervezet láthat el. A névjegyzékben szereplő jogi segítő szervezet büntetőeljárásban akkor láthatja el a sértett pártfogó ügyvédi képviselőt, ha megfelel a Be. 58. §-ának (3) bekezdésében meghatározott feltételeknek, egyéb személyek pártfogó ügyvédeként büntetőeljárásban nem járhat el.

(3) Ha az egyetem a jogi segítői tevékenységének folytatására nem rendelkezik ügyvéd megbízással, jogi segítői tevékenységére e törvény rendelkezései a következő eltérésekkel alkalmazandók:

a) csak peren kívüli segítségnyújtást végezhet,

b) az egyetemet terheli a polgári jogi felelősség a szakszerűtlen segítségnyújtásból eredő károk megtérítéséért,

c) a jogi szolgáltatás nyújtását a szervezeti egységet vezető oktató felügyelete mellett jogi szakvizsgálóval vagy állam- és jogtudományi doktori fokozattal rendelkező egyetemi oktató végezheti.

69. § (1) A jogi segítő szolgáltatási szerződésben megjelölt időtartamra vonatkozó közreműködési kötelezettsége vagy általános jellegű, vagy az általa megjelölt szakterületre, illetve az általa egy hónapra megjelölt számú ügyben történő jogi szolgáltatásra terjed ki.

(2) A jogi segítő a szakterületét a névjegyzékben a következők szerint jelölheti meg:

a) polgári és közigazgatási ügyek,

b) büntetőügyek,

c) az a) vagy b) pontban foglalt szakterületen belül egyéb szakterület (jogi segítő szervezet esetében).

(3) A büntetőügyekben történő jogi segítségnyújtásra kötelezettséget vállaló jogi segítő büntetőügyben lát el pártfogó ügyvédi képviselőt, a 3. § (1) bekezdésének g) pontjában meghatározott szolgáltatást nyújtja, továbbá büntetőügyben rendkívüli jogorvoslati kérelmet készít.

(4) A polgári és közigazgatási ügyekben történő jogi segítségnyújtásra kötelezettséget vállaló jogi segítő polgári eljárásban lát el pártfogó ügyvédi képviselőt és — a sértettek jogvédelme [3. § (1) bek. g) pontja], valamint büntetőügyekben rendkívüli jogorvoslati kérelmek készítése kivételével — peren kívüli szolgáltatásokat nyújt.

(5) A jogi segítő szervezet a (2) bekezdés a) vagy b) pontjában foglalt szakterületen belül megjelölheti, hogy milyen típusú ügyekben, illetve milyen ügyfélkör számára nyújt jogi szolgáltatásokat.

70. § (1) A jogi segítő — ha annak e törvényben foglalt feltételei fennállnak — a szolgáltatási szerződésben megjelölt időszakban és szakterületen köteles a fél számára jogi szolgáltatást nyújtani, kivéve, ha

a) a közreműködést mint ügyvéd és közjegyző is köteles lenne megtagadni az ügyvédekről vagy a közjegyzőkről szóló törvény alapján, vagy a reá vonatkozó etikai szabályzat értelmében,

b) már teljesítette a közreműködési kötelezettségét a szolgáltatási szerződésben meghatározott számú ügyben, illetve a jogi szolgáltatás nyújtása nem tartozik a szolgáltatási szerződésben meghatározott szakterületébe, vagy

c) a fél által kért vagy a hivatal által engedélyezett okirat vagy beadvány készítése, nyilatkozat megtétele csak a szakmai szabályok megsértésével lehetséges.

(2) Az (1) bekezdés c) pontjában foglalt körülményről a jogi segítő köteles a félnek részletes felvilágosítást adni, s ha ügyében a jogi segítségnyújtás más jogi szolgáltatás útján biztosítható, részére ezt a jogi szolgáltatást nyújtani.

(3) A jogi segítő a közreműködés megtagadásáról — a megtagadás okának megjelölésével — haladéktalanul tájékoztatja a megyei hivatalt, és ezen okirat másolatát a fél kérelmére részére is átadja.

Törlés a névjegyzékből

71. § (1) Az országos hivatal a jogi segítőt törli a névjegyzékből, ha a szolgáltatási szerződés megszűnt. A szolgáltatási szerződés megszűnésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény rendelkezései az e törvényben foglalt eltérésekkel megfelelően irányadóak, a szerződés megszüntetésének és felbontásának nincs helye.

(2) A szerződést az országos hivatal felmondja, ha a jogi segítői névjegyzékbe történő bejegyzés feltételei megszűntek vagy megállapítja, hogy már a felvételnél sem álltak fenn, felmondhatja, ha a jogi szolgáltatás nyújtásával kapcsolatban a jogi segítő — vagy más ügyvéd megbízottal nem rendelkező jogi segítő szervezet esetében a nevében eljáró ügyvéd — fegyelmi vagy kártérítési kötelezettségét megállapították, vagy a jogi segítő a jogi szolgáltatást a 70. § (1) bekezdésének *b*) pontja alapján legalább három alkalommal alaptalanul megtagadta.

(3) A jogi segítő a szerződést akkor mondhatja fel, ha a névjegyzékbe történő felvétel feltételei megszűntek, vagy ha a jogi segítői névjegyzékbe felvett ügyvéd vagy közjegyző igazolja, hogy a szolgáltatási szerződésből eredő kötelezettségek teljesítése egyéb ügyvédi vagy közjegyzői tevékenységének végzését lehetetlenné teszi.

IV. Rész

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

IX. Fejezet

A TÖRVÉNY HATÁLYBALÉPÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSA

Hatálybalépés

72. § (1) Ez a törvény — a (2)—(5) bekezdésben foglalt kivétellel — 2004. április 1-jén lép hatályba.

(2) A törvény 1. §-ának (3) bekezdése és 86. §-ának (2) bekezdése a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(3) A törvény VIII. Fejezete és 74—75. §-a 2004. január 1-jén lép hatályba.

(4) A törvény 4. §-a (1) bekezdésének *d*) és *e*) pontja, 4. §-ának (3) bekezdése, valamint 60. §-a és 87. §-ának (1) bekezdése 2004. május 1-jén lép hatályba.

(5) 2006. január 1-jén lép hatályba a törvény II. és III., valamint — a 60. § kivételével — VI. és VII. Fejezete, 76. §-a (2) bekezdésének az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 57. §-a (1) bekezdésének *r*) pontját beiktató rendelkezése, 77—85. §-a és 86. §-ának (1) bekezdése.

Átmeneti rendelkezések

73. § (1) Ezt a törvényt a polgári és büntetőeljárásokban akkor kell alkalmazni, ha a támogatás iránti kérelmet e törvény hatálybalépését követően nyújtották be.

(2) A 3. § (1) bekezdésének *g*) pontja szerinti támogatás csak azon bűncselekmények esetén biztosítható, amelyeket e törvény hatálybalépését követően követtek el.

Felhatalmazás

74. § Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendelettel állapítsa meg a megyei és országos hivatal létrehozására, szervezetére és működésére vonatkozó szabályokat.

75. § Felhatalmazást kap az igazságügy-miniszter, hogy rendelettel állapítsa meg

a) az e törvény szerinti támogatások engedélyezése iránti kérelem előterjesztésére vonatkozó részletes szabályokat, a támogatásokra való rászorultság igazolásának módját, valamint a támogatás folyósításának és visszatérítésének részletes szabályait,

b) a pénzügyminiszterrel egyetértésben a jogi segítő peren kívül nyújtott szolgáltatásának díját és a díj megfizetésének módját,

c) a jogi segítő adatait tartalmazó névjegyzék vezetésének részletes szabályait,

d) a megyei és országos hivatalban foglalkoztatottak képesítési feltételeire vonatkozó szabályokat.

X. Fejezet

MÓDOSULÓ JOGSZABÁLYOK

76. § (1) Az Itv. 33. §-ának (2) bekezdése a következő 28. ponttal egészül ki:

(Egyes alkotmányos jogok érvényesítése, illetőleg kötelezettségek teljesítése, valamint a társadalmi igazságosság előmozdítása érdekében a mellékletben és a külön jogszabályokban meghatározott illetékmentes eljárásokon felül tárgyuknál fogva illetékmentes eljárások:)

„28. a jogi segítségnyújtás engedélyezésére irányuló eljárás.”

(2) Az Itv. 57. §-ának (1) bekezdése a következő *p*) és *r*) ponttal egészül ki:

(Illetékmentes a polgári ügyekben:)

„*p*) a jogi segítségnyújtás engedélyezése tárgyában hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata,

r) a költségmentesség és költségfeljegyzési jog engedélyezése iránti eljárás.”

(3) Az Itv. 57. §-ának (2) bekezdése a következő *d*) ponttal egészül ki:

(Illetékmentes a büntető ügyekben:)

„*d*) a személyes költségmentesség engedélyezése iránti eljárás.”

77. § (1) A Pp. 7. §-a (2) bekezdésének második mondat helyébe a következő rendelkezés lép:

„A külön jogszabályban meghatározott esetben és módon a fél — kérelmére — részben vagy egészben mentesíthető a pervittel összefüggő költségek előlegezése, illetve viselése alól.”

(2) A Pp. 76. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Az ügyészt, valamint a külön jogszabállyal erre feljogosított szervezetet költségek előlegezésére nem lehet kötelezni, hanem a költségfeljegyzési jogra irányadó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.”

(3) A Pp. 84—88. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő alcím és rendelkezések lépnek, és a Pp. a következő 86/A. §-sal egészül ki:

„Költségkedvezmények

84. § (1) Azt a felet (ideértve a beavatkozót is), aki jövedelmi és vagyoni viszonyai folytán a perköltséget fedezni nem tudja, jogai érvényesítésének megkönnyítése végett — kérelmére — a külön törvényben foglalt feltételek szerint teljes vagy részleges költségmentesség illeti meg. A költségmentesség az alábbi kedvezményeket jelenti:

a) illetékmentesség;

b) mentesség az eljárás során felmerülő költségek (tanú- és szakértői díj, ügygondnoki és tolmácsi díj, pártfogó ügyvéd díja, helyszíni tárgyalás és szemle költsége stb.) előlegezése és — ha e törvény másként nem rendelkezik — megfizetése alól;

c) mentesség a perköltség-biztosíték letétele alól;

d) pártfogó ügyvédi képviselőre való igény, ha azt törvény lehetővé teszi.

(2) A fél nem részesíthető költségmentességben, ha azt külön törvény kizárja.

(3) A teljes költségmentesség az (1) bekezdésében meghatározott valamennyi költségre, a részleges költségmentesség pedig a költségek meghatározott hányadára, vagy tételesen meghatározott költségekre vonatkozik. Ha a fél részleges költségmentességben részesül, a mentességgel nem érintett költségekre megilleti a 85. §-ban meghatározott költségfeljegyzés joga.

(4) Az (1) bekezdés *b)* pontja alá eső azon költségeket, amelyeknek előlegezése alól a költségmentességben részesülő fél mentesül, az állam előlegezi, kivéve az ügygondnoki díjat. Az ügygondnoki díj megfizetésére — a perköltségek viselésére vonatkozó általános szabályok figyelembevételével és a költségmentesség teljes vagy részleges jellegétől függetlenül — a pervesztes felet akkor is kötelezni kell, ha költségmentességben részesül.

85. § (1) Azt a felet (beavatkozót), aki jövedelmi és vagyoni viszonyai folytán képtelen a perrel kapcsolatos költségek előlegezésére, kérelmére a külön törvényben foglalt feltételek fennállása esetén a teljes vagy részleges költségfeljegyzés kedvezménye illeti meg. A költségfeljegyzésre jogosult fél helyett a 84. § (1) bekezdésének *b)* pontjában megjelölt költségeket az állam előlegezi és a felet megilleti az illetékeljegyzés joga is. Ha a felet a bíróság a perköltség megfizetésére kötelezi, az állam által előlegezett költségeket és a feljegyzett illetéket köteles az államnak megfizetni.

(2) A teljes költségfeljegyzési jog a 84. § (1) bekezdésének *b)* pontjában meghatározott valamennyi költségre és a költségfeljegyzési joggal együtt járó illetékeljegyzési jog az illeték teljes összegére, a részleges költségfeljegyzési jog pedig a költségek és illeték valamely, bíróság által meghatározott hányadára, vagy tételesen meghatározott költségekre vonatkozik. A külön törvényben meghatározott, az ügy tárgyára tekintettel érvényesülő tárgyi költségfeljegyzési jog (tárgyi költségfeljegyzési jog) — a (3) bekezdésben foglalt kivételekkel — a teljes költségfeljegyzési jog kedvezményét biztosítja a félnek.

(3) A tárgyi költségfeljegyzési jog a vértulajdonságvizsgálat és a származás megállapításához szükséges más orvosszakértői (életteni) vizsgálat költségének, valamint a törvényen alapuló tartással kapcsolatos perekben a tartásra kötelezett jövedelmének megállapításához szükséges szakértői vizsgálat költségének előlegezése alól nem mentesít.

(4) Ha külföldi állam joga a magyar félnek a tárgyi költségfeljegyzési jognál több kedvezményt biztosít a külföldi bíróság előtt, a költségfeljegyzésre rászorultságtól függetlenül jogot biztosító perekben ezen előnyösebb szabályokat kell alkalmazni a magyar bíróság előtt pereskedő külföldi féllel szemben is.

(5) A tárgyi költségfeljegyzési jog fennállásáról a bíróság hivatalból határoz; ha végzésében azt állapítja meg, hogy a tárgyi költségfeljegyzési jog nem áll fenn, a végzés ellen külön fellebbezésnek van helye. A tárgyi költségfeljegyzési jog fennállását megállapító jogerős határozatát a bíróság megküldi az Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálatának felek lakóhelye szerint illetékes megyei hivatalának (a továbbiakban: jogi segítségnyújtó hivatal). A felet addig nem lehet kötelezni az illeték megfizetésére, amíg a bíróság nem állapítja meg jogerős határozatával azt, hogy az ügyben a tárgyi költségfeljegyzési jog nem áll fenn.

86. § (1) A költségmentesség és az illetékmentesség a végrehajtási eljárás során le nem rótt illetékek, valamint az állam által előlegezett költségek viselése alól a feleket nem mentesíti.

(2) A költségmentesség, a költségfeljegyzési jog, az illetékmentesség, valamint az illetékeljegyzési jog fennállása nem érinti az ellenfél javára megítélt perköltség, továbbá a végrehajtási eljárás során a felek által megfizetett illetékek és előlegezett költségek (végrehajtási költségek) megterítésének kötelezettségét.

86/A. § (1) Ha a félnek nincs jogi képviselője, a bíróság — a Pp. 3. §-a (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően — tájékoztatja a költségkedvezmények igénybevételeinek feltételeiről.

(2) Ha a költségmentességben vagy költségfeljegyzési jogban részesült fél helyett az államnak költséget kell előlegezni, a bíróság az előlegezés szükségességéről — az azt kimondó jogerős határozat megküldésével — 8 napon belül értesíti a jogi segítségnyújtó hivatalt.

(3) Ha a költségmentességben vagy költségfeljegyzési jogban részesült fél helyett az állam által előlegezett költség viselésére az ellenfél köteles, ennek tényét a bíróság — a költség összegének megállapítása nélkül, a pervesztesség százalékos arányának meghatározásával — a perköltség viseléséről rendelkező határozatában megállapítja. Az első fokon eljáró bíróság a jogerős határozatról — a szükséges adatok közlésével — 8 napon belül értesíti a jogi segítségnyújtó hivatalt.

(4) Ha a költségfeljegyzési jogban részesült fél a perköltség viselésére köteles, a bíróság a perköltség viseléséről szóló határozatában — a költség összegének megállapítása nélkül, a pervesztesség százalékos arányának meghatározásával — megállapítja annak tényét, hogy a helyette az állam által előlegezett költséget köteles az államnak megfizetni. Az első fokon eljáró bíróság a jogerős határozatról — a szükséges adatok közlésével — 8 napon belül értesíti a jogi segítségnyújtó hivatalt.

87. § (1) A pártfogó ügyvédi képviselő engedélyezésének hatálya — a külön törvényben foglalt eltérésekkel — az eljárás jogerős befejezéséig tart.

(2) Ha a pártfogó ügyvédi képviselő engedélyezésére a per folyamán kerül sor, az ügyfél képviselőt pártfogó ügyvédként elvállaló, a külön törvényben meghatározott jogi segítő köteles a személyéről a bíróságot 8 napon belül tájékoztatni.

(3) Ha jogi segítő a fél képviselőt pártfogó ügyvédként nem vállalja és ez — a határidőkre tekintettel — a fél jogainak sérelmével járhat, a fél a határidő elmulasztása esetén erre hivatkozással igazolási kérelmet terjeszthet elő, a bíróság pedig a fél részére — kérelmére — pártfogó ügyvédként jogi segítőt, vagy kivételesen a bíróság székhelyén működő ügyvédet vagy ügyvédi irodát rendel ki.

(4) A pártfogó ügyvéd az őt megillető munkadíjat és költségtérítést a perköltségben elmarasztalt ellenféltől közvetlenül behajthatja. A pervesztés ellenfél — ha a pártfogó ügyvéd díját vagy költségeit a bíróság előlegezte — köteles ezt közvetlenül az államnak megfizetni.

88. § (1) A költségmentesség és költségfeljegyzési jog, valamint pártfogó ügyvédi képviselő engedélyezésének előfeltételeire, engedélyezésére, valamint felülvizsgálatára és megvonására vonatkozó szabályokat, továbbá az állam által előlegezett költségek behajtásának szabályait külön törvény állapítja meg.

(2) E törvény és az (1) bekezdés szerinti külön törvény rendelkezései az illetékfeljegyzési jog engedélyezésére, felülvizsgálatára és megvonására is megfelelően alkalmazandók.”

(4) A Pp. 121. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Ha a fél költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő, a keresetlevélhez csatolni kell a költségmentesség, illetve a költségfeljegyzési jog (illetékfeljegyzési jog) engedélyezéséről szóló jogerős határozatot. Ha a törvény a kereset benyújtására határidőt állapít

meg és e határidő lejártáig a jogerős határozat nem született meg, a keresetlevél kivételesen enélkül is benyújtható, de a keresetlevélben nyilatkozni kell arról, hogy a költségmentesség vagy költségfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmet benyújtották a jogi segítségnyújtó hivatalhoz. Ebben az esetben a pert a jogerős határozat meghozataláig akkor lehet folytatni, ha a keresetlevélben erre irányuló kérelmet terjesztettek elő, egyébként az eljárás lefolytatására előírt határidőket a jogerős határozatnak a bíróság részére történő kézbesítése időpontjától kell számítani.”

(5) A Pp. 124. §-ának (1) bekezdése a következő mondattal egészül ki:

„A bíróság a keresetlevél megvizsgálásával egyidejűleg dönt a tárgyi költségfeljegyzési jog fennállásáról (85. §).”

(6) A Pp. 338. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A bizonyítási eljárással járó költségek előlegezésére a közigazgatási szervet nem lehet kötelezni, hanem reá a költségfeljegyzési jog esetében irányadó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.”

78. § A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló 1954. évi VI. törvény 26. §-a, 27. §-ának (2) bekezdése, a polgári perrendtartás egyes rendelkezéseinek módosításáról szóló 1957. évi VIII. törvény 30. §-a, az illetékekről szóló 1986. évi I. törvény a hatályát veszti.

79. § A cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény 20. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az eljárás során költségmentesség és költségfeljegyzési jog engedélyezésének nincs helye.”

80. § A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 34. §-ának (2) bekezdése a következő mondattal egészül ki:

„E költségek előlegezése alól a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog kedvezménye nem mentesít.”

81. § A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény 173. §-a a következő mondattal egészül ki:

„A hagyatéki eljárásban a Pp. költségkedvezményekre vonatkozó szabályai nem alkalmazhatók.”

82. § (1) A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 57. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A sértett, magánvádló, magánfél vagy egyéb érdekelt kérelmére — ha annak a jogi segítségnyújtásról szóló törvényben foglalt feltételei fennállnak — a törvényben meghatározott szervezet engedélyezi a pártfogó ügyvédi képviselőt. Ha a bíróság észleli, hogy a pártfogó ügyvédi képviselő engedélyezésének feltételei a felsoroltak valamelyikénél fennállnak, e személyt tájékoztatja arról, hogy

pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezését kérheti, ha pedig az ügyész a Polgári perrendtartásban meghatározottak szerint perindításra jogosult, erre az ügyész figyelmét felhívhatja.”

(2) A Be. 230. §-ának (1) bekezdése az első mondatot követően a következő mondatral egészül ki:

„A pótmagánvádló a vádindítványt személyesen akkor nyújthatja be, ha a vádindítványban nyilatkozik arról, hogy a személyes költségmentesség és a pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezése iránt a külön jogszabályban foglaltak szerint kérelmet terjesztett elő a jogi segítségnyújtó hivatalhoz.”

(3) A Be. 231. §-a (2) bekezdésének *b*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A bíróság a vádindítványt elutasítja, ha)

„*b*) a pótmagánvádlót ügyvéd nem képviseli, kivéve, ha a természetes személy pótmagánvádló jogi szakvizsgával rendelkezik [56. § (4) bek.] vagy ha a vádindítványban arról nyilatkozott, hogy személyes költségmentesség engedélyezése iránt kérelmet terjesztett elő,”

(4) A Be. 231. §-a a következő új (3) bekezdéssel egészül ki, és a jelenlegi (3)—(5) bekezdés számozása (4)—(6) bekezdésre változik:

„(3) Ha a pótmagánvádló a személyes költségmentesség engedélyezése iránt kérelmet terjesztett elő, a bíróság a személyes költségmentesség engedélyezéséről szóló jogerős határozat kézhezvételét követő 30 nap elteltével vizsgálja meg a vádindítványt abból a szempontból, hogy azt el kell-e utasítani.”

(5) A Be. 343. §-ának (3) és (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A pótmagánvádló részére — ha annak a jogi segítségnyújtásról szóló törvényben foglalt feltételei fennállnak — a törvényben meghatározott szervezet személyes költségmentességet engedélyez. A személyes költségmentesség engedélyezése esetén

a) a pótmagánvádló pártfogó ügyvédi képviselőre jogosult,

b) a pótmagánvádlót és pártfogó ügyvédjét a büntetőügy iratairól kért másolat egyszeri kiadása során illetékfeljegyzési jog illeti meg,

c) a pártfogó ügyvéd díját és igazolt készkiadását pedig az állam előlegezi.

(4) A pótmagánvádló pártfogó ügyvédjének díjára a kirendelt védő díjazására vonatkozó jogszabályt kell alkalmazni.”

(6) A Be. 604. §-a (2) bekezdésének *b*) pontjában az „és a pótmagánvádló” szövegrész a hatályát veszti.

83. § (1) Az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: Iasz.) 1. §-ának (1) bekezdésében a „Pártfogó Felügyelői Szolgálat Országos Hivatalával és a megyei (fővárosi) hivatalaival (a továbbiakban együtt: PFSZ Hivatala) szövegrész helyébe a „Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Országos Hivatalával és a megyei (fővárosi) hivatalaival (a továbbiakban együtt: PJSZ Hivatala)” szövegrész lép.

(2) Az Iasz. 6. §-ának (1) bekezdése a következő mondatral egészül ki:

„Tisztviselő a PJSZ Országos Hivatalában és megyei hivatalában foglalkoztatott, a jogi segítségnyújtás körébe tartozó támogatások iránti kérelmeket intéző igazságügyi alkalmazott is.”

(3) Az Iasz. 8. §-a (1) bekezdésének *c*) és *d*) pontjában, 11. §-ának (3) bekezdésében, 14/A. §-ának (4) bekezdésében, 33. §-ának (1) bekezdésében, 103/A. §-a (1) bekezdésének *b*) pontjában, 104. §-ának (1) bekezdésében, 105. §-ának (1) és (2) bekezdésében és a 6. számú melléklete Vezetői pótlékok rovata 2. pontjában a „PFSZ” szövegrész helyébe a „PJSZ” szövegrész lép.

84. § A büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet 95. §-ának (1) bekezdésében a „Pártfogó Felügyelői Szolgálat Országos Hivatalánál” szövegrész helyébe a „Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Országos Hivatalánál” szövegrész lép.

85. § (1) Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 21. §-a (4) bekezdésének második mondata és 201. §-ának (2) bekezdése a hatályát veszti.

(2) A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 81. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„81. § Az e törvényben szabályozott nyugellátás, hozzátartozói nyugellátás iránti igények érvényesítésével kapcsolatos valamennyi eljárás illetékmentes, az igények érvényesítésével kapcsolatos közigazgatási eljárás költségmentes.”

(3) A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 61. §-ának (9) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(9) Az egészségbiztosítási ellátások iránti igények érvényesítésével kapcsolatos valamennyi eljárás illetékmentes, az igények érvényesítésével kapcsolatos közigazgatási eljárás költségmentes.”

(4) A külön törvényben meghatározott bírósági eljárásokkal kapcsolatban írt tárgyi költségmentességen tárgyi költségfeljegyzési jogot kell érteni.

86. § (1) Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (Ügytv.) 31. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Pártfogó ügyvédi képviselőt ügyvéd meghatalmazás útján is elláthat, ha a külön jogszabály szerinti jogi segítőként működik; díjazására ebben az esetben is a kirendelt ügyvéd díjazására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.”

(2) Az Ügytv. 131. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki, és a § eredeti szövegének számozása (1) bekezdésre változik:

„(1) A kirendelt ügyvéd óradíját a központi költségvetésről szóló törvényben az Országgyűlés állapítja meg úgy, hogy annak összege az előző évi összegnél nem lehet alacsonyabb.”

87. § (1) A Pp. 85. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, és a § a következő (5) és (6) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Külföldiek részére a költségmentes perlés kedvezménye — az (5) bekezdésben foglalt eltérésekkel — csak a Magyar Állam által kötött nemzetközi megállapodás vagy viszonyosság esetében engedélyezhető. A 84. § (3) bekezdésében megjelölt tárgyi költségmentesség a külföldi nemzetközi megállapodás vagy viszonyosság hiányában is megilleti, a perköltség-biztosíték alól azonban a külföldi — az (5) bekezdésben foglalt kivétellel — a 84. § (3) bekezdése esetében is csak akkor mentesül, ha ezt nemzetközi megállapodás vagy viszonyosság lehetővé teszi. A viszonyosság fennállása tekintetében az igazságügy-miniszter nyilatkozata irányadó.

(5) Az Európai Unió tagállamának állampolgára és az Európai Uniót kívüli államnak az Európai Unió tagállamában jogszerűen tartózkodó állampolgára a magyar állampolgárokra irányadó feltételek szerint jogosult költségmentességre, perköltség-biztosíték letételére pedig nem kötelezhető. A költségmentesség ebben az esetben a tárgyalásra történő utazás költségeire is kiterjed, ha a fél tárgyaláson történő jelenléte a törvény alapján kötelező.

(6) Ha külföldi állam joga a magyar félnek a tárgyi költségmentességnél több kedvezményt biztosít a külföldi bíróság előtt, a tárgyi költségmentes perekben ezen előnyösebb szabályokat kell alkalmazni a magyar bíróság előtt pereskedő külföldi féllel szemben is.”

(2) A Pp. 87. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„87. § (1) Költségmentesség esetén a bíróság az ügy vitelére a fél kérésére pártfogó ügyvédként a bíróság székhelyén működő ügyvédet vagy ügyvédi irodát rendel ki, feltéve, hogy a kirendelés az ügy körülményeire tekintettel szükséges. A bíróság hivatalból rendel ki pártfogó ügyvédet a jogi képviselővel nem rendelkező, költségmentességben részesült fél számára, ha ügyében a jogi képviselőt kötelező.

(2) A pártfogó ügyvédi képviselő elrendelésének hatálya az eljárás jogerős befejezéséig tart.

(3) A pártfogó ügyvéd az őt megillető díjakat a perköltségben elmarasztalt ellenféltől közvetlenül behajthatja, a peresztés ellenfél pedig — ha a pártfogó ügyvéd díját vagy költségeit a bíróság előlegezte — köteles ezt közvetlenül az államnak megfizetni.”

88. § Ez a törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban az Európai Közösségek következő jogszabályával összeegyeztethető szabályozást tartalmaz: a Tanács 2003/8/EK irányelve a határokon átnyúló jogviták tekintetében a joghoz való hozzájutás javításáról, a jogi segítségnyújtásra irányadó közös minimumszabályok megteremtése útján.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Mandur László s. k.,
az Országgyűlés alelnöke

2003. évi LXXXI. törvény

az elektronikus cégeljárásról és a cégiratok elektronikus úton történő megismeréséről*

1. § (1) A cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény (Ctv.) 3. §-a (2) bekezdésének első mondata helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A cégjegyzék fennálló, illetve törölt adatai, valamint a cégiratok — ideértve az elektronikus úton feldolgozott cégiratokat, valamint a törvényességi felügyeleti eljárás során keletkezett iratokat is, amennyiben a cégbíróság az 54. § (1) bekezdésében meghatározott intézkedést hozott — teljeskörűen nyilvánosak, azokat bárki megtekintheti, és azokról feljegyzést készíthet.”

(2) A Ctv. 3. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A cégnyilvántartásban szereplő, illetve az elektronikus úton feldolgozott cégiratokról a cégbíróságon — külön jogszabály szerinti — hiteles és nem hiteles másolat kérhető.”

2. § (1) A Ctv. 4. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A Szolgálat kérelemre tájékoztatást, továbbá hiteles vagy nem hiteles másolatot ad a cégek elektronikus úton feldolgozott, számviteli törvény szerinti beszámolóiról, valamint az elektronikus úton feldolgozott cégiratokról, továbbá biztosítja az e beszámolókbá és cégiratokba való betekintést.”

(2) A Ctv. 4. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A Szolgálat elektronikus ügyfélszolgálatát a kormányzati portálon keresztül érhető el.”

3. § A Ctv. a 8. §-t megelőzően a következő 7/A. §-sal egészül ki:

„7/A. § A cégbíróság a részvénytársaság és a korlátolt felelősségű társaság cégjegyzék adatainak közzétételével egyidejűleg gondoskodik a részvénytársaság és a korlátolt felelősségű társaság létesítő okiratának, illetve a létesítő okirat módosításának Céglételemekben történő közzétételéről is.”

4. § (1) A Ctv. 13. §-ának (4) bekezdése a következő d) ponttal egészül ki:

[13. § A cégjegyzék cégformánként, a 12. §-ban meghatározottakon túlmenően az alábbi adatokat is tartalmazza:

(4) korlátolt felelősségű társaság esetében]

„d) azt, hogy a korlátolt felelősségű társaság cégiratai elektronikus úton hozzáférhetőek-e.”

* A törvényt az Országgyűlés a 2003. október 20-i ülésnapján fogadta el.